

och efter sågningen läggas bräderna i höga *stolpar*¹⁾, hvilka dock på svenska kallas staplar.

Att översätta poesi anses ju för en vanskligh sak, hvilken icke hvar och en är vuxen. Detta har dock icke hindrat utg. att här bjuda på en hel mängd sådana översättningar, antagligen gjorda af henne själf. Såsom ett prof på hennes konst härutinnan anföras vi följande vers ur ett norskt kväde »Sommarkväll»:

Borken och Brunte och Svarten och Blacken,
mötas och hälsa med gladaste gnägg,
draga sitt sista lass uppför backen,
snart hänga sele och betsel på vägg.
Raka i nacken,
de uti backen,
sen vältra af sig håd' flugor och klägg.

Som ordet »klägg» onekligen låter mycket främmande för svenska öron, är en högst nödig förklaring lämnad under texten. Men ändock, äro verkligen sådana översättningar värda att offentliggöras?

* * *

Af hvad här anförts, framgår tydligen, att »Från bokhyllan» i sitt nuvarande skick är behäftad med väsentliga fel och brister. Då till följd af den nu förändrade stafningen arbetet inom en snar framtid torde komma att tryckas om, hoppas vi, att den aktade förläggarfirman låter det undergå en grundlig omarbetning i nationell riktning.

J. N—r.

Genmäle till Lektor K. P. Nordlund.

I Pedagogisk Tidskrift för i år, häftet 4, förekommer början af en uppsats af lektor K. P. Nordlund med titel: »Om undervisning i räkning med anledning af en nyligen utgifven lärobok i bråk.» Den här afsedda läroboken är författad af fil. lic. Gustaf Lindborg.

¹⁾ Möjligen beror denna form på tryckfel. Ett sådant finnes i P. Sivles »Min jakthistoria», där det talas om en gosse från *Norrland*, hvilket uppenbarligen skall vara Nordland.

För undertecknad erbjuder lektor Nordlunds kritik af nämnda bok ett visst intresse af den särskilda anledning, att jag för ej länge sedan befunnit mig i den situationen, att jag haft att fortsätta undervisningen i matematik med lärjungar, som på ett föregående stadium haft antingen lektor Nordlund eller lic. Lindborg till lärare i ämnet. Ehuru jag ej har minsta lust att blanda mig i diskussionen, måste jag anhålla om plats i tidskriften för att bemöta ett yttrande af lektor N., hvilket direkt rör mig. Det lyder så: »Betydelsen af $\frac{5 \text{ mil}}{3 \text{ tim.}}$, $\frac{11 \text{ mil}}{4 \text{ tim.}}$, $5 \text{ mil} \times 4 \text{ tim.}$ och $3 \text{ tim.} \times 4 \text{ mil}$ har förf. uraktlåtitt att angifva.

I en räknebok, som utkom för några år sedan, förekomma samma besynnerliga sammansättningar, som sakna betydelse i den allmänt antagna matematiska kortskriften. Troligen har förf. utan eftertanke hämtat dem från detta arbete, i hvilket naturligtvis ej heller meddelas någon tydning».

Den här åsyftade räkneboken är tydligen »Lärobok i räkning för allmänna läroverken af K. Asperén och I. Damm». Då jag är närmast ansvarig för den del af boken, som har med föreliggande sak att skaffa, anser jag mig böra taga till orda för att bemöta lektor N. I ofvan återgifna yttrande förekommo nämligen icke mindre än tre påståenden, som icke äro i öfverensstämmelse med verkliga förhållandet.

I vår räknebok förekomma nämligen icke »samma besynnerliga sammansättningar». Lektor Nordlund skall där icke kunna uppvisa ett enda exempel på beteckningar af samma slag som de två sist angifna. Bland de fyra anförda exemplen på »besynnerliga sammansättningar» förekomma endast de två första i vår bok. Då lektor N. läter ordet »samma» syfta på alla fyra exemplen, gör han sig alltså skyldig till ett misstag. Måhända skall lektor N. invända, att om ej beteckningen mil \times timmar förekommer i vår lärobok, så finns där i stället andra lika besynnerliga. Men mellan beteckningarna $\frac{\text{mil}}{\text{tim.}}$ och mil \times tim. finnes en djupgående olikhet, som sammanhänger därmed, att tal, uppkomna genom division af ett antal mil med ett antal timmar, ha vidsträckt användning i praktiska lifvet, hvilket icke är förhållandet med tal, uppkomna genom multiplikation af ett antal mil med ett antal timmar. Det är därför ingen tillfällighet, att det ena beteckningssättet användts, det andra undvikits i vår lärobok. Det må vara lektor N:s rättighet att finna båda lika besynnerliga och skillnaden dem emellan oväsentlig, men det är hans skyldighet att det oaktadt referera den bok riktigt, om hvilken han yttrar sig.

De citerade sammansättningarna »sakna betydelse i den allmänt antagna matematiska kortskriften», säger lektor N. vidare. Detta bestrides bestämdt, hvad beteckningen $\frac{\text{mil}}{\text{tim.}}$ beträffar. Den har sin vedertagna betydelse, om hvilken det är fullkomligt otänkbart, att lektor N. kan sväfva i okunnighet. Detsamma gäller beteckningar sådana som $m \times m$, $\text{cm} \times \text{cm}$ med flera, hvilka förekomma i vår lärobok. Beteckningar sådana som $\frac{\text{cm.}}{\text{sek.}^2}$ kan lektor N. finna i åtskilliga fysiska och tekniska handböcker. Och det kan ej vara lektor N. obekant, att beteckningarna kvm eller m^2 äro officiellt antagna förkortningar (se Svensk Författningssamling!) för kvadratmeter.

Det nya i vår lärobok torde vara, att däri en del dylika för matematici och teknici väl kända beteckningar förekomma för första gången i en lärobok i räkning. Om lektor N. ogillar detta, är en sak för sig, som ej borde ha hindrat honom att erkänna, att åtskilliga sådana »besynnerliga sammansättningar» äga vedertagen betydelse i den matematiska kortskriften, om ock ej i den i skolorna hittills brukliga.

Lektor N. påstår slutligen, att i vårt arbete »naturligtvis» ej heller meddelas någon tydning af nämnda sammansättningar. Detta är den tredje oriktiga uppgiften, lektor N. lämnar i ofvan citerade utdrag af hans kritik. I vår lärobok, § 91, ex. 1 och 2, äro 12 rader ägnade åt en förklaring och motivering af symbolerna $m \times m$, $\text{dm} \times \text{dm}$ och liknande. I § 92, ex. 8 och 9, § 97, ex. 1 och 2, § 98, ex. 14, meddelas utförligt »tydning» och motivering af andra snarlika symboler. Den af lektor N. särskildt anförda beteckningen $\frac{\text{mil}}{\text{tim.}}$ finner sin motsvarighet i § 104, ex. 8, och för den, som icke lösrycker detta exempel ur dess sammanhang med här ofvan citerade, torde dess förklaring, att med $6 \frac{\text{km}}{\text{tim.}}$ menas en hastighet af 6 km i timmen, vara tillfyllestgörande »tydning». Bråkstrecket i beteckningen finnes motiveradt i § 92, ex. 8.

Det är naturligt, att ett uttömmande försvar för de använda beteckningarna ej kan förekomma i en lärobok, helst då meningen, såsom tydligt framgår af bokens framställning och den knappa plats, den tillmätt dessa nyheter, ej varit att till hvarje pris söka framtvinga dem i undervisningen utan blott att göra lärjungen (eller läraren!) bekant med ett symboliskt uttrycksätt, hvartill han i andra delar af matematiken kan finna talrika motsvarigheter. Att de i boken

förekommande förklaringarna skulle vara tillräckliga för lektor N., har jag ej kunnat hoppas och icke heller sträfvat efter. Det står gifvetvis lektor N. fritt att i detta såväl som alla andra stycken ogilla och kritisera vår lärobok. Men äfven om lektor N. blott omnämmer den i förbigående i sin kritik af en annan lärobok, kan man ha rätt att fordra, att i omnämmandet icke inflyta felaktiga påståenden af den art som det af mig nu sist bemötta. Det är ju möjligt, att detta, som jag tror mig ha visat, fullkomligt oberättigade påstående blott beror på en mindre noggrann genomläsning af vår bok, ehuru jag i så fall har svårt att förstå, hvarför lektor N. utrustat detsamma med det insinuanta adverbet »naturligtvis», hvars grund och mening nog skulle intressera mig att veta.

Gäfle i maj 1906.

Ivar Damn.

Kortare meddelanden.

Nedsättning i biljettpris å statens järnvägar i vissa fall för skolungdom. Sedan K. M:t d. 2 febr. 1906 funnit godt medgifva befordran i 3:e kl. vagn mot en afgift af 15 öre per zon — halfva detta belopp för barn under 12 år — jämte stadgad tilläggsafgift för tillträde till snälltåg för skolungdom vid gemensamma resor under lärares eller lärarinnas ledning till ett antal af minst 10 personer; så har järnvägsstyrelsen föreskrifvit, att för erhållande af denna nedsättning i biljettpriset, hvarvid prisskillnadsbiljett till högre vagnsklass icke får tillhandahållas, skall för hvarje gång aflämnas en *egenhändigt* underskrifven, af vederb. lärare eller lärarinna i enlighet med följande formulär utfärdad rekvisition.

»Undertecknad får härigenom anhålla att mot den afgift, som stadgas i K. M:ts nåd. bref d. 2 febr. 06 (K. järnv.-styr:s cirk. ser. A, n:o 578) för mig och mig åtföljande lärjungar, däraf under 12 år, äfvensom för lärare (lärarinn.) utfå biljetter till 3:e kl. vagn för resa från station till station».

Härvid iakttages, att vid ett antal af minst 9 barn, äfven om något eller några af barnen icke fyllt 12 år, 2 lärare eller lärarinnor, samt om barnens antal öfverstiger 10, ytterl. en lärare eller lärarinna